

ΠΡΟΤΥΠΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Εκδότης
ΕΝΕΠΡΟΤ

Επιμέλεια Έκδοσης
Άγγελος Ζαχαριάδης

Υπεύθυνοι Σύνταξης
Χριστοδουλοπούλου
Κατερίνα
Φωλίνας Δημήτρης

**Ηλεκτρονικό περιοδικό της Ένωσης Ελλήνων
Επιστημόνων για την Προτυποποίηση και την Τυποποίηση**

Επιμενίδου 19 - 54633 Θεσσαλονίκη, Τηλ. (2310)
286.680/286.182 - FAX: (2310) 286.680

Ηλεκτρονική διεύθυνση: protypation@auth.gr, Ιστοσελίδα: www.eneprot.gr

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 40

ΙΟΥΝΙΟΣ 2010

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΕΠΡΟΤ

- ✓ Εκλογές
- ✓ 7^η Διεθνής Συνδιάσκεψη "Standardization, Prototypes and Quality: A Means of Balkan Countries' Collaboration", στη Σερβία
- ✓ Συμμετοχή στη EURAS
- ✓ Συμμετοχή στο ICES
- ✓ Συμμετοχή στην 3^η Συνάντηση Φορέων Νομαρχίας
  - Σεμινάρια
  - 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Τυποποίηση, τα Πρότυπα και την Ποιότητα

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Αγαπητοί φίλοι, η κατάσταση που όλοι βιώνουμε επηρέασε ιδιαίτερα, όπως είναι φυσικό, την οικονομική κατάσταση της ΕΝΕΠΡΟΤ. Επιβάρυνε σε τέτοιο βαθμό την λειτουργία του Συλλόγου, που **το κάθε ευρώ οικονομικής συμμετοχής σας είναι απαραίτητο.**

Θερμή παράκληση: Όχι μόνον να μην παραμελείτε τις υποχρεώσεις σας αλλά να σκεφθείτε τρόπους και να συμβάλλετε στην ανεύρεση πηγών χρηματοδότησης. Η προώθηση από εσάς των εκδόσεών μας, η συμμετοχή της ΕΝΕΠΡΟΤ σε δικές σας δραστηριότητες και σε προγράμματα, η αξιοποίηση των γνώσεων, της εμπειρίας και των δυνατοτήτων μας θα βοηθήσουν τον Σύλλογο αλλά και θα προβάλλουν και εσάς!

ΘΕΜΑ ΑΙΧΜΗΣ

«Η ελληνική κρίση»

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Ιχνηλασιμότητα: (β' μέρος):
Υφιστάμενη Κατάσταση

ΕΡΕΥΝΕΣ

Το Αριστοτέλειο θα πουλάει... ενέργεια
Οικονομική κρίση στην ποιότητα διατροφής

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Αν και η «Πρότυπη Ενημέρωση» συμπλήρωσε τα 40 τεύχη, έναν σοβαρό αριθμό για δελτίο συλλόγου, συνεχίζουμε να διερευνούμε την καλύτερη δυνατή μορφή και μέθοδο έκδοσης και κυκλοφορίας της. Άλλωστε καρά την σχεδόν δεκαετή πορεία της εφημερίδας μας, συνθήκες και περιβάλλον άλλαξαν και επηρέασαν και τους σχεδιασμούς μας.

Οι πρόσφατες καταιγιδιστικές αλλαγές όμως ανέδειξαν την αδήριτη ανάγκη να εντείνουμε τις προσπάθειες δημοσιοποίησης των δραστηριοτήτων μας και των προοπτικών της προτυποποίησης. Διότι η σημερινή κρίση, η οποία ως «Ελληνική κρίση» είναι η πιο επικίνδυνη στην ιστορία μας, είναι μια κρίση προτύπων.

Πράγματι εκείνο το οποίο έγινε εμφανές ότι κατέρρευσε με την εκδήλωση της κρίσης, δεν είναι οι αμερικάνικες τράπεζες, τα χρηματιστήρια και οι εθνικές οικονομίες, αλλά τα Πρότυπα των «αναπτυγμένων χωρών» για μια ανάπτυξη που βασίζεται στην τεχνολογία, στην υπερπαραγωγή και στην υπερκατανάλωση. Μια τέτοια αναπτυξιακή κατεύθυνση οδηγεί όμως με μαθηματική ακρίβεια σε αδιέξοδα και τερατογενέσεις.

Από αυτό το τεύχος λοιπόν της Πρότυπης Ενημέρωσης θα προσπαθήσουμε να αναδείξουμε την πολιτική πλευρά της προτυποποίησης. Θα προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε ένα βήμα πολιτικού προβληματισμού για τα πρότυπα εκείνα που θα διαμορφώσουν τη διέξοδο από την κρίση και την ορθολογική ανάπτυξη.

Καλούμε όλους εκείνους στους οποίους φτάνει η ενημέρωσή μας να συμμετέχουν στην προσπάθεια αυτή, να καταθέσουν γνώμες, γνώσεις και προτάσεις, να βοηθήσουν να διευρυνθεί ο κύκλος μας και να αναπτυχθεί αυτό το βήμα πολιτικού προβληματισμού.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΕΠΡΟΤ**Εκλογή Νέου Διοικητικού Συμβουλίου**

Στις 10 Μαΐου 2010, παράλληλα με τη διεξαγωγή της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης διεξήχθησαν εκλογές για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΝΕΠΡΟΤ.

Εκλέχθηκαν κατά σειρά ψήφων οι: Ζαχαριάδης Άγγελος, Αθανασιάδης Κωνσταντίνος, Αδάμ Ιωάννης, Πολάτογλου Χαρίτων και Αθανασιάδης Δημήτριος.

Στις 17 Μαΐου 2010 οι εκλεγέντες συνεδρίασαν με κύριο θέμα τη συγκρότηση σε Σώμα του νέου Διοικητικού Συμβουλίου. Έτσι, μετά τη συνεδρίαση αυτή το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΝΕΠΡΟΤ έχει ως εξής:

- ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ζαχαριάδης Άγγελος
- ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πολάτογλου Χαρίτων
- ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Αθανασιάδης Κωνσταντίνος
- ΕΙΔΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: Αθανασιάδης Δημήτριος
- ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ: Αδάμ Ιωάννης
- ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΛΗ: Γκιώση Στέλλα, Λατινοπούλου Μαρία, Μπαστιάνος Θεόδωρος

7^η Διεθνής Συνδιάσκεψη “Standardization, Prototypes and Quality: A Means of Balkan Countries’ Collaboration”, στη Σερβία

Πραγματοποιήθηκε στις 8 και 9 Ιουνίου 2010 στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου στο Zlatibor της Σερβίας η 7η Διεθνής Συνδιάσκεψη “Standardization, Prototypes and Quality: A Means of Balkan Countries’ Collaboration”, στη Σερβία. Το γεγονός ότι η Συνδιάσκεψη του Zlatibor ήταν η έβδομη στη σειρά, εδραιώνει τη διαπίστωση ότι οι διεθνείς αυτές Συνδιασκέψεις έχουν πλέον καταστεί θεσμός στα Βαλκάνια. Με βάση αυτόν τον θεσμό, πραγματοποιούνται κάθε δύο χρόνια στη Θεσσαλονίκη (η 8η θα γίνει το 2011 στη Θεσσαλονίκη), ενώ στα ενδιάμεσα των δύο χρόνων σε μια από τις υπόλοιπες Βαλκανικές χώρες. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης της 7ης Συνδιάσκεψης προγραμματίστηκε η 9η να γίνει στη Ρουμανία.

Στη Συνδιάσκεψη συμμετείχαν με εισηγήσεις 9 χώρες (Αλβανία, Βουλγαρία, Γερμανία, Ελλάδα, Ολλανδία, Ρουμανία, Σερβία, Σλοβενία και Τουρκία) καθώς και η «Ευρωπαϊκή Ακαδημία Τυποποίησης» (European Academy for Standardization-EURAS) με διοργάνωση Συζήτησης Στρογγυλής Τραπέζης με θέμα “Standards and how to Teach about them”. Επίσης, διοργανώθηκε Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης από τη Βαλκανική Συντονιστική Επιτροπή (BCC), όπου συμμετείχαν οι εκπρόσωποι των Βαλκανικών κρατών, με θέμα τη θεσμική μορφή της Επιτροπής.

Μεταξύ των συνέδρων ήταν ο καθ. W. Hesser του Πανεπιστημίου H. Shmitt του Αμβούργου, Σύμβουλος του Γερμανικού φορέα τυποποίησης DIN, ο οποίος και διηύθυνε τη Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης της EURAS. Επίσης, συμμετείχαν ο καθ. H. de Vries του Πανεπιστημίου Erasmus του Ρότερνταμ και Σύμβουλος του Ολλανδικού φορέα Τυποποίησης NEN, ο M. Jelic, Πρόεδρος του Σερβικού Ιδρύματος Τυποποίησης ISS, καθώς επίσης καθηγητές πανεπιστημίων, στελέχη επιχειρήσεων, κυβερνητικών φορέων, κλπ.

Μεταξύ των Ελλήνων συνέδρων ήταν ο Γ. Βαρουφάκης (Επίτιμος Πρόεδρος του ΕΛΟΤ), ο Κ. Ιακωβίδης (Μέλος της Μόνιμης Επιτροπής Τυποποίησης, Πιστοποίησης και Διαχείρισης Ποιότητας του ΤΕΕ), ο καθ. Θ. Ζάγκας (Αναπληρωτής Πρόεδρος του Γραφείου Προτυποποίησης ΑΠΘ), καθώς και ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της ΕΝΕΠΡΟΤ Αγγ. Ζαχαριάδης και Χ. Πολάτογλου.

Η ευρεία συμμετοχή, η ποικιλία προέλευσης των συνέδρων και το ιδιαίτερο επίπεδο της εκπροσώπησης εξασφάλισαν τη μεγάλη επιτυχία της διοργάνωσης.

Από τους Σέρβους διοργανωτές εκδόθηκαν πρακτικά 304 σελίδων με 35 εισηγήσεις.

Συμμετοχή στην 3^η Συνάντηση Πολιτιστικών Συλλόγων και Φορέων

Νομού Θεσσαλονίκης

Η ΕΝΕΠΡΟΤ συμμετείχε και φέτος στην «3^η Συνάντηση Πολιτιστικών Φορέων και Συλλόγων Νομού Θεσσαλονίκης» που διοργανώθηκε από τη Νομαρχία και πραγματοποιήθηκε από την Τετάρτη 16 Ιουνίου έως την Κυριακή 20 Ιουνίου 2010 στην παραλία της Θεσσαλονίκης στο ύψος του αγάλματος του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Κάθε δύο χρόνια διοργανώνεται από τη Νομαρχία στην παραλία της Θεσσαλονίκης ένα πρόγραμμα εκθεσιακό, πολιτιστικό και ψυχαγωγικό με την ενεργό συμμετοχή των καλλιτεχνικών και πολιτιστικών φορέων του Νομού μας αμέσως μετά την έκθεση βιβλίου και με την παραχώρηση των εκθεσιακών περιπτέρων από το Σύνδεσμο Εκδοτών Βόρειας Ελλάδας

Η ΕΝΕΠΡΟΤ συμμετείχε και φέτος, στελεχώνοντας το περίπτερο 53, παρέχοντας ενημερωτικό και άλλο πληροφοριακό υλικό για κάθε ενδιαφερόμενο στα θέματα της τυποποίησης, των προτύπων και της ποιότητας. Τόσο η γνωριμία με τα στελέχη των φορέων που συμμετείχαν και τα αντικείμενά τους, όσο και με το πλήθος του κόσμου που παραβρέθηκε και παρακολούθησε τις εκδηλώσεις, βοήθησαν στο να ενισχυθούν οι δεσμοί ανάμεσα στους ανθρώπους που δραστηριοποιούνται σε πρωτοβουλίες κοινωνικού και πολιτιστικού περιεχομένου προς όφελος της κοινωνίας.

Συμμετοχή της ΕΝΕΠΡΟΤ στην 15^η Διεθνή Συνδιάσκεψη της EURAS

Η ΕΝΕΠΡΟΤ συμμετείχε στη 15^η Διεθνή Συνδιάσκεψη της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Τυποποίησης (EURAS) η οποία πραγματοποιήθηκε την 1-2 Ιουλίου 2010 στο πανεπιστήμιο της Λωζάνης στην Ελβετία. Η EURAS ιδρύθηκε στο Αμβούργο το 1993 από ερευνητές, κλπ., ακαδημαϊκούς απ' όλη την Ευρώπη. Έχει αναπτύξει πλούσια δραστηριότητα στα χρόνια αυτά με στόχο «την επίτευξη προόδου στην ακαδημαϊκή αντιμετώπιση της τυποποίησης, την προώθηση της έρευνας, εκπαίδευσης και εκδόσεων σε αυτό το πεδίο, με την ευρύτερη δυνατόν συμμετοχή από όλους τους κλάδους και τις ειδικότητες». Αποκορύφωμα των δραστηριοτήτων αυτών είναι η διοργάνωση διεθνών συνδιασκέψεων κάθε χρόνο, στις οποίες η ΕΝΕΠΡΟΤ έχει συμμετάσχει ανελλιπώς από 10ετίας. Στην 15^η Συνδιάσκεψη η ΕΝΕΠΡΟΤ παρουσίασε αποτελέσματα μελετών και προτάσεις υπό τους τίτλους: “The Greek problem and its solution” και “Networking as a Means for SME’s Development”.

Οι σύνεδροι, η μεγάλη πλειοψηφία των οποίων ήταν υψηλόβαθμα στελέχη κυβερνητικών φορέων και ιδρυμάτων, καθώς και της ακαδημαϊκής κοινότητας, επέδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις προτάσεις μας περί μιας άλλης ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, πυρήνας των προτάσεων της ΕΝΕΠΡΟΤ ήταν η ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με βάση συστήματα ποιότητας εναρμονισμένα με την ελληνική πραγματικότητα, καθώς και η δικτύωση των παραγωγικών και εμπορικών μονάδων με την εκπαίδευση-έρευνα και τη διοίκηση.

Τόσο τα δίκτυα, όσο και τα κομβικά σημεία του δικτύου προτάθηκε να αναπτύσσονται σε όλα τα επίπεδα αρχής γενομένης από το τοπικό. Η ΕΝΕΠΡΟΤ παρουσίασε αποτελέσματα από την αρχή μιας πιλοτικής εφαρμογής, σε τοπικό επίπεδο, στη Θεσσαλονίκη. Ιδιαίτερα ενθαρρυντικό ήταν το γεγονός ότι από παρουσιάσεις και άλλων συνέδρων έγινε εμφανές ότι υπάρχει μια διεθνής τάση προς την αντίστοιχη κατεύθυνση με αυτές τις ενέργειες της ΕΝΕΠΡΟΤ.

Συμμετοχή της ΕΝΕΠΡΟΤ στην 5^η Διεθνή Συνδιάσκεψη ICES

Η «Διεθνής Συνεργασία για την Εκπαίδευση στην Τυποποίηση» (International Cooperation for Education about Standardization -ICES) είναι ένας φορέας ο οποίος παρόλο που ιδρύθηκε πρόσφατα (2006) έχει αναδειχθεί σε διεθνούς κύρους οργανισμό. Οι δραστηριότητες των μελών του αναφέρονται σε ετήσιες συνδιασκέψεις οι συνεχείς αναβαθμίσεις των οποίων αντικατοπτρίζουν και την κατακόρυφη εξέλιξη του θεσμού.

Η 5η Συνδιάσκεψη πραγματοποιήθηκε στο Διεθνές Κέντρο Συνδιασκέσεων της Γενεύης στην Ελβετία, στα πλαίσια της Ακαδημαϊκής Εβδομάδας 2010 που διοργάνωσε η «Παγκόσμια Συνεργασία Προτύπων» (World Standards Cooperation-WSC). Για να γίνει αντιληπτό το επίπεδο αναγνώρισης της ICES αναφέρουμε ότι το WSC είναι ένας φορέας που ιδρύθηκε το 2001 από τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης (ISO), τη Διεθνή Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή (IEC) και τη Διεθνή Ένωση Τηλεπικοινωνιών (ITU).

Όλοι αυτοί οι διακρατικοί και διεθνείς φορείς ήταν έτσι συνδιοργανωτές της Ακαδημαϊκής Εβδομάδας. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι οι Ακαδημαϊκές Εβδομάδες διοργανώνονται στη Γενεύη, όπου είναι οι έδρες ουσιαστικά όλων των διεθνών και διακρατικών φορέων τυποποίησης, στο δε Διεθνές Κέντρο Συνδιασκέσεων πραγματοποιούνται εκδηλώσεις παγκοσμίου ενδιαφέροντος.

Η αναγνώριση της ICES από το WSC αντικατοπτρίζεται στο ότι από τις 5 ημέρες των εκδηλώσεων της Ακαδημαϊκής Εβδομάδας οι δύο μέρες αφιερώθηκαν στη Συνδιάσκεψή του. Σ' αυτή τη Συνδιάσκεψη, στην οποία συμμετείχε η ΕΝΕΠΡΟΤ, παρουσιάστηκαν εργασίες από στελέχη και ειδικούς στην εκπαίδευση - έρευνα φορέων και ιδρυμάτων τυποποίησης κυριολεκτικά απ' όλο τον κόσμο.

Ενδεικτικά αναφέρουμε (εκτός από τον ISO), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Τυποποίηση (CEN) καθώς και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για Ηλεκτροτεχνική Τυποποίηση (CENELEC), τον Ιαπωνικό Σύνδεσμο Προτύπων (JSA), το Εθνικό Ίδρυμα Τυποποίησης της Κίνας (CNIS), τον Κορεατικό Σύνδεσμο Προτύπων (KSA), τον Γαλλικό Σύνδεσμο Τυποποίησης (AFNOR), το Βρετανικό Ίδρυμα Τυποποίησης (BSI), το Γερμανικό Ίδρυμα Τυποποίησης (DIN), το Ολλανδικό Ίδρυμα Τυποποίησης (NEN).

ΕΙΡΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ

www.eneprot.gr, e-mail: protypation@auth.gr, fax: 2310 286680, τηλ. 2310 286182.**Industrial Management – Internal Audit**

Το **Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ΑΠΘ** μέσω του Γραφείου Προτυποποίησης σε συνεργασία με την Ένωση Ελλήνων Επιστημόνων για την Προτυποποίηση και την Τυποποίηση (ΕΝΕΠΡΟΤ), θα πραγματοποιήσουν εξ' αποστάσεως **Επαγγελματική Κατάρτιση μεταπτυχιακού επιπέδου**, με θεματικές ενότητες την τυποποίηση, τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα, την βιομηχανική εφαρμοσμένη μηχανική και την εσωτερική επιθεώρηση των συστημάτων διαχείρισης ποιότητας των παραγωγικών μονάδων της ελληνικής βιομηχανίας.

Η πραγματοποίηση των μαθημάτων θα γίνει με χρήση σύγχρονων τεχνολογιών τηλεδιάσκεψης στο Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης (ΑΤΕΙΘ) και σε αντίστοιχο επίπεδο αίθουσα στην Αθήνα.

Έναρξη μαθημάτων : 20 Σεπτεμβρίου 2010

Απονομή επαγγελματικού πιστοποιητικού Μεταπτυχιακού Επιπέδου στα γνωστικά αντικείμενα:

<< INDUSTRIAL MANAGEMENT (IM&OMS) >>

Υπό διαπίστευση του Φορέα από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) κατά το Πρότυπο ISO 17024

Πληροφορίες για το κόστος συμμετοχής και το αναλυτικό πρόγραμμα στο <http://protypation.web.auth.gr/>Απήσεις μέχρι **10-09-2010****4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Τυποποίηση, τα Πρότυπα και την Ποιότητα 19-20 Νοεμβρίου 2010**

Συνεχίζονται οι προετοιμασίες για το 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Τυποποίηση, τα Πρότυπα & την Ποιότητα που θα γίνει στη Θεσσαλονίκη στις 19-20 Νοεμβρίου 2010. Η ΕΝΕΠΡΟΤ έχει εξασφαλίσει ήδη τη συμμετοχή περίπου 40 εισηγητών με ανάλογο αριθμό εισηγήσεων, ενώ συνεχίζει τις επαφές με φορείς για τη συνδιοργάνωση του Συνεδρίου. Ήδη το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (μέσω του Γραφείου Προτυποποίησης) και το Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα θα συμμετέχουν στη διοργάνωση. Το διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον για το θεσμό αυτό προωθεί την αναβάθμιση του επίπεδου του Συνεδρίου.

Εκδόθηκαν τα Πρακτικά της 6^{ης} Διεθνούς Συνδιάσκεψης

Ολοκληρώθηκε η έκδοση του τόμου πρακτικών της 6ης Διεθνούς Συνδιάσκεψης για την Τυποποίηση, τα Πρότυπα και την Ποιότητα που πραγματοποιήθηκε στις 9-10 Οκτωβρίου 2009. Τα βιβλία είναι διαθέσιμα για τους δικαιούχους-συμμετέχοντες στην Συνδιάσκεψη, οι οποίοι με την πληρωμή του κόστους συμμετοχής τα έχουν προπληρώσει, αλλά και για όσους ενδιαφέρονται να τα αγοράσουν στην τιμή των 40€. Το βιβλίο είναι γραμμένο στην αγγλική γλώσσα, αποτελείται από 515 σελίδες και περιλαμβάνει όλες τις εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν στη Συνδιάσκεψη. Για την απόκτηση των βιβλίων επικοινωνήστε με το Γραφείο Προτυποποίησης στα τηλέφωνα 2310 995443, 995461 και 6977 179801 κο Πολάτογλου.

Θερινές Διακοπές

Λόγω των θερινών διακοπών της Υπεύθυνης Γραμματείας μας τα γραφεία της ΕΝΕΠΡΟΤ θα κλείσουν από 14 έως 30 Ιουλίου. Μπορείτε όμως να αφήσετε μήνυμα στον τηλεφωνητή ή να στείλετε ηλεκτρονικό μήνυμα γιατί η αλληλογραφία μας θα παρακολουθείτε τακτικά από μέλη μας. Σε περίπτωση επείγοντος θέματος επικοινωνήστε στα τηλέφωνα 6944 296965 ή 6977 575454.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Μια ενδιαφέρουσα έκθεση για την τυποποίηση και το σχεδιασμό θα βρίσκεται στο Δημοτικό Μουσείο της Χάγης στην Ολλανδία μέχρι τις 15 Αυγούστου. Όσοι ταξιδέψετε μέχρι εκεί θα μπορέσετε να θαυμάσετε πώς τα πρότυπα και η τυποποίηση συνέβαλαν και επηρέασαν το σχεδιασμό προϊόντων στη διάρκεια των προγενέστερων και τωρινών χρόνων. Μια παρουσίαση της έκθεσης μπορείτε να δείτε στο site <http://www.designdenhaag.eu/en/node/3111>. Επόμενος σταθμός της έκθεσης είναι το Έσσεν της Γερμανίας όπου θα βρίσκεται από 18 Αυγούστου έως 19 Οκτωβρίου στο Zeche Zollverein, Hall 5, Shaft XII (A5), Essen.

Για τις ανάγκες της έκθεσης εκδόθηκε ένα βιβλίο στην Ολλανδική και την Αγγλική γλώσσα από τον Timo Rijk του Τεχνικού Πανεπιστημίου του Delft για το οποίο μπορείτε να βρείτε πληροφορίες στο site <http://www.thiemeart.com/en>.

Στην Πρίστινα του Κοσόβου (University for Business and Technology Lagija Kalabria p.n. 10000 Prishtina) θα πραγματοποιηθεί από 27-29 Οκτωβρίου 2010 η Διεθνής Συνδιάσκεψη "Supplemental Ways for Improving International Stability- SWIIS 2010". Η διοργάνωση γίνεται από το Πανεπιστήμιο Τεχνολογίας της Βιέννης (IHRT) και το UBT College for Business and Technology της Πρίστινας. Όσοι ενδιαφέρονται να παρουσιάσουν εισήγηση πρέπει να στείλουν περίληψη το συντομότερο και πλήρες κείμενο έως 01/10/2010.

Για πληροφορίες επικοινωνήστε με τον P. Koracek, Vienna University of Technology, Favoritenstrasse 9, E325A6, 1040 Wien. Tel: (+431) 5880131800; kopacek@ihrt.tuwien.ac.at

Η έκθεση «Ανεύρετοι νήσοι» βρίσκεται από τις 28 Ιουνίου στο Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στη Θεσσαλονίκη στη Μονή Λαζαριστών.

Στην έκθεση συμμετέχουν πολλοί Έλληνες και ξένοι καλλιτέχνες και θα βρίσκεται εκεί έως τις 28 Νοεμβρίου 2010.

Η έκθεση ξεκίνησε το ταξίδι της στις 13 Ιουνίου από τη Γένοβα, ενώ μετά τη Θεσσαλονίκη από 17 Δεκεμβρίου έως 17 Απριλίου 2011 θα βρίσκεται στο Musee d' Art Moderne στο Σέντ Ετιέν.

Για να δείτε το τηλεοπτικό σποτ επισκεφθείτε τον σύνδεσμο: http://dl.dropbox.com/u/526624/Island%20Not%20Found_kk.mpg

Στο Πανεπιστήμιο Erasmus του Rotterdam διοργανώνεται ανοικτή συζήτηση στρογγυλής τραπέζης - σεμινάρια από Δευτέρα 29 έως Τρίτη 30 Νοεμβρίου 2010 με τίτλο Achieving Business Goals By Participation In International Standardization. Συνδιοργανωτές είναι οι καθηγητές De Vries, Blind και Elzinga. Περισσότερες πληροφορίες www.openprogrammes.com.

**ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ
The Northern Dimension Institute (NDI)**

Το Northern Dimension Institute (NDI), που ιδρύθηκε με πρωτοβουλία σκανδιναβικών χωρών και Ρωσίας (συμμετέχει δε και το «Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο» της Κύπρου), είναι ένα παγκόσμιο κοινωνικό δίκτυο πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων. Είναι ένα ανοικτό δίκτυο επικοινωνίας και κοινωνίας πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων που διαμορφώνει έρευνα και εκπαίδευση στην κατεύθυνση των σύγχρονων απαιτήσεων στους τομείς «ενέργειας και περιβάλλοντος», «δημόσια υγεία» και «κοινωνική ευεξία» «μεταφορές και διακίνηση», «πολιτισμός και κοινωνία». Κατά αυτόν τον τρόπο το NDI «φέρνει σε επαφή πανεπιστήμια και εκείνους που διαμορφώνουν πολιτικές, προωθεί τη δημιουργία γνώσεων στην Ε.Ε. και δημιουργεί νέες συνεργασίες για διασυνοριακή έρευνα».

Για περισσότερες πληροφορίες:

Katja Lahikinen

Coordinator, Northern Dimension Institute

Lappeenranta University of Technology,

Northern Dimension Research Centre NORDI

Katja.ahikainen@lut.fi

Mobile +358400570603

ΘΕΜΑ ΑΙΧΜΗΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η Ελληνική λέξη κρίση είναι μια από εκείνες που έδωσαν τους ορισμούς σε ένα μεγάλο ποσοστό της διεθνούς ορολογίας. Έτσι όλοι μιλούσαν προ διετίας για την «World Bubble Crisis», αναφερόμενοι στην μια έννοια της λέξης κρίσις, εκείνη της «διατάραξης της ομαλής πορείας μιας διαδικασίας» και της «κακής λειτουργίας καθιερωμένων». Ενώ όμως στις ξένες σημειολογικές γλώσσες ο όρος έχει αυτή τη μοναδική έννοια, στην εννοιολογική γλώσσα μας, μπορεί κατά περίπτωση να ορίζεται ως κρίση, «η ικανότητα του ανθρώπου να εμβαθύνει λογικά και να καταλήγει σε ορθά συμπεράσματα».

Εμείς θα αναφερθούμε στην «ελληνική κρίση» και με τις δύο έννοιες. Θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε την διατάραξη της ομαλής πορείας της χώρας μας από την κακή λειτουργία των (μέχρι την κρίση) καθιερωμένων, έτσι ώστε να επαυξήσουμε την ικανότητά μας να εμβαθύνουμε λογικά και να καταλήξουμε σε ορθά συμπεράσματα για την σημερινή καταστροφική κρίση που βιώνουμε.

Για να εξετάσουμε την κρίση που έγινε πρόσφατα αισθητή στη χώρα μας, δεν αρκεί να διερευνήσουμε στοιχεία και αίτια στην Ελλάδα. Ίσως μάλιστα **θα αρκούσε να εξετάσουμε μόνο εκείνα** των «αναπτυγμένων» χωρών και να αναφερθούμε στην Ελλάδα μόνο ως χαρακτηριστικό παράδειγμα για τις παρενέργειες που εμφανίζονται σε ένα **προσδεμένο** στις «αναπτυγμένες» χώρες κράτος. Πράγματι, η συνειδητοποίηση της κρίσης έγινε τόσο αργά στην Ελλάδα, επειδή η εμφάνισή της έγινε σε άλλες οικονομίες και κοινωνίες και επειδή στη χώρα μας είναι πάγια τακτική **να αντιγράφουμε ξένες πρακτικές** από κοινωνίες και οικονομίες που θεωρούνται «αναπτυγμένες». Η κρίση έφτασε έτσι ως απόηχος της παγκόσμιας κρίσης του 2008. Το έτος εκείνο άρχισε να συνειδητοποιείται στις «αναπτυγμένες» χώρες ότι το (πρόσφατα) παγκοσμιοποιημένο οικονομικό σύστημα **παρουσίαζε σημάδια κατάρρευσης**. Όπως συνήθως γίνεται, ειδικοί και επιστήμονες άρχισαν τότε να διαπληκτίζονται για το εάν επέρχεται κρίση ή και εάν έχει ήδη εκραγεί, αν έχει εμφανιστεί, και αν ναι τι την προκάλεσε, εάν μπορούν να ληφθούν μέτρα αντιμετώπισης, ποιά μέτρα, κλπ.

Στην αντιμετώπιση της κρίσης η συμπεριφορά των «αναπτυγμένων» κοινωνιών και οικονομιών ήταν λίγο πολύ **ομοιόμορφη παγκόσμια**. Και αυτό επειδή έχει επικρατήσει, η **ανάπτυξη να μετριέται με τις αποδόσεις κάθε χώρας στην εκβιομηχάνιση**. Κατ' αυτόν τον τρόπο έχει καθιερωθεί μια τυποποιημένη ταξινόμηση των εθνών σε «αναπτυγμένα», «αναπτυσσόμενα» και «υπανάπτυκτα» βιομηχανικά.

Η κατεύθυνση αυτή αξιολόγησης, είναι εκείνη που επέφερε και την λεγόμενη παγκοσμιοποίηση, καθώς με οδηγό και πρότυπο τα «αναπτυγμένα» κράτη **τυποποιήθηκαν** και οι οικονομίες και οι κοινωνίες των «αναπτυσσόμενων» και των «υπανάπτυκτων» χωρών παγκόσμια. Οι «αναπτυσσόμενες» και οι «υπανάπτυκτες» χώρες δηλαδή υιοθέτησαν αβίαστα τα πρότυπα των «αναπτυγμένων», ελπίζοντας και στοχεύοντας να ανέβουν στη βαθμίδα αξιολόγησης των «αναπτυγμένων».

Οι «αναπτυγμένες» χώρες μπορούν να ταξινομηθούν σήμερα σε τρεις συνομοταξίες, με βάση τη χρονική στιγμή που άρχισε η βιομηχανική ανάπτυξή τους. Στην πρώτη συνομοταξία βρίσκονται οι χώρες εκείνες όπου εμφανίστηκε η Βιομηχανική Επανάσταση. Στην πρωτοπορία των χωρών αυτών βρίσκονται οι χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Η «Ευρωπαϊκή Ομάδα» των «αναπτυγμένων χωρών» διαμόρφωσε, για πρώτη φορά στην ανθρώπινη ιστορία, την «**ομαδική εθνική ανάπτυξη**».

Η ιστορία της Ευρωπαϊκής αυτής ανάπτυξης αρχίζει όμως από την αρχαία Ελλάδα και Ρώμη, όπου η διαμόρφωση των προτύπων της έγινε από ένα, κάθε φορά, έθνος. Παρόλο που (ακολουθώντας την τυποποιημένη ροή της εξέλιξης) οι Ρωμαίοι είχαν ως αφετηρία της δικής τους ανάπτυξης τα ελληνικά, κυρίως, πρότυπα και παρόλο που σε ένα μεγάλο μέρος της ιστορίας τους, οι Ρωμαίοι δεν ήταν πια ένα μόνο έθνος, η μορφή και η πορεία της ανάπτυξης διαμορφώνονταν κάθε φορά **από τα χαρακτηριστικά ενός έθνους και του φυσικού του περιβάλλοντος**.

Με την ανακάλυψη της Αμερικής, ήδη οι πρώτοι άποικοι **μετέφεραν** εκεί τις Ευρωπαϊκές τεχνολογίες και μεθόδους. Η ουσιαστική εξολόθρευση των Ιθαγενών της Βόρειας Αμερικής άφησε το έδαφος ελεύθερο για τους ευρωπαίους **αποίκους**. Αυτό δημιούργησε τις προϋποθέσεις να αναπτυχθούν εκεί οι νεωτερισμοί και οι πρωτοπόρες ιδέες που γεννιούνταν κατά την εποχή του Διαφωτισμού στην Ευρώπη. Η πνευματική πρωτοπορία της Ευρώπης είχε ακολουθήσει μια εξελικτική πορεία με συνέχεια, καθώς από την αρχαία Ρώμη πέρασε στον Καθολικισμό και την Αναγέννηση. Όταν έφτασε στο Διαφωτισμό, **αναδείχθηκαν** στην πρωτοπορία τα αρχαία **ελληνικά** πρότυπα, πάντα όμως φιλτραρισμένα από τη ρωμαϊκή παράδοση. Στη Βόρεια Αμερική διαφοροποιήθηκε έτσι η εξέλιξη, καθώς εκεί η εθνική ανάπτυξη είχε την αφετηρία της την εποχή ακριβώς του Διαφωτισμού, από ένα έθνος που δεν είχε μια **κοινή** φυλετική παρά μόνο ιδεολογο-φιλοσοφική καταγωγή. Αυτό απήλαξε τις Αμερικανικές Πολιτείες από τις αναστολές που δημιουργούν τα κοινά φυλετικά χαρακτηριστικά και οι εθνικές παραδόσεις.

Όταν οι αμερικανικές πολιτείες ενώθηκαν, δημιούργησαν ένα νέο δημοκρατικό πολίτευμα, εμπνευσμένο από τα ελληνικά πρότυπα και όχι τα ρωμαϊκά. Με αυτό το δημοκρατικό πολίτευμα αναπτύχθηκαν στις ΗΠΑ οι νέες ευρωπαϊκές μέθοδοι και τεχνολογίες με μεγαλύτερη ελευθερία και με ρυθμούς πολύ ταχύτερους. Ήδη δε από τα τέλη του 19ου αιώνα η **πρωτοπορία της βιομηχανικής ανάπτυξης πέρασε πρακτικά στις ΗΠΑ**. Οι δεσμοί με τις μητροπόλεις ήταν όμως πάντα ισχυροί, οπότε η εξέλιξη της βιομηχανικής εποχής εκπορεύτηκε από έναν κοινό τόπο με ευρωπαϊκή μεν καταγωγή, αλλά κέντρα σε όλες τις ηπείρους, όπου υπήρχαν ευρωπαϊκές αποικίες. Κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργήθηκε η πρώτη συνομοταξία των «αναπτυγμένων χωρών», η «Συνομοταξία των Πρωτο-βιομηχανοποιημένων».

Στη δεύτερη συνομοταξία ανήκουν οι χώρες εκείνες που βιομηχανοποιήθηκαν προγραμματισμένα, επειδή η εκβιομηχάνιση έδινε σε όλα τα έθνη από την αρχή της μια εκθαμβωτική εντύπωση. Είναι η «Συνομοταξία των Βιομηχανοποιηθέντων». Χαρακτηριστικά παραδείγματα των χωρών αυτών είναι η Γερμανία των Κάιζερ, η Ρωσία του Μεγ. Πέτρου, η Ιαπωνία και (πρόσφατα) η Κίνα.

Είναι αξιοσημείωτο ότι, καθώς οι χώρες της Συνομοταξίας των Βιομηχανοποιηθέντων, είχαν απολυταρχικά καθεστώτα, βιομηχανοποιήθηκαν «άνωθεν». Αυτό απέδωσε και στην ανάπτυξή τους ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Η καθιέρωση των βιομηχανικών μεθόδων έγινε ταχύτατα και μεθοδικά. Αφετηρία ήταν όμως πάλι εδώ τα εμφυτεύματα από τις Πρωτοβιομηχανοποιημένες.

Οι βιομηχανοποιηθείσες χώρες ξεκίνησαν, η κάθε μία, από το σημείο ακριβώς εκείνο όπου βρίσκονταν την εποχή τους οι Πρωτο-βιομηχανοποιημένες. Στην αφετηρία της, η εξέλιξή τους δεν περιείχε κανένα ντόπιο χαρακτηριστικό στοιχείο. Έτσι η εκβιομηχάνιση, ως φιλοσοφία, μέθοδοι και τεχνολογία, **εμφυτεύθηκε** στα βιομηχανοποιηθέντα κράτη ατόφια, χωρίς την παραμικρή επεξεργασία απ' αυτά.

Το ίδιο συμβαίνει και στα πιο πρόσφατα μέλη της Συνομοταξίας, όπως η Κίνα, με το δικό της ιδιόμορφο απολυταρχικό καθεστώς. Και έτσι δημιουργήθηκε το «αναπτυγμένο» τμήμα της ανθρωπότητας, **ο βιομηχανοποιημένος κόσμος**, με κοινά πρότυπα και κανόνες. Τα πρότυπα του βιομηχανικού κόσμου πηγάζουν από τα πρότυπα της βιομηχανικής εποχής. Είναι η μαζικότητα, από όπου απορρέουν μεγάλοι αριθμοί, μεγέθη και κατ' επέκταση φιλόδοξοι στόχοι και ανταγωνισμοί, καθώς και επιδίωξη της **ομοιομορφίας** για να μπορεί η παραγωγή ή οι παροχές να είναι μαζικές.

Η βιομηχανοποίηση είναι και ο στόχος των μελών της τρίτης Συνομοταξίας. Εδώ ανήκουν οι χώρες εκείνες που είναι ακόμα βιομηχανικά υπανάπτυκτες και εκείνες που έχουν μπει στη διαδικασία «ανάπτυξής» τους. Η διαφοροποίηση εδώ αφορά τόσο στα μεγέθη των εθνών, όσο και στο επίπεδό τους. Σε όλα τα επίπεδα όμως η ακτινοβολία της εκβιομηχάνισης είναι μεγάλη, ακόμα και σήμερα που αυτή **έχει αρχίσει να σκοτεινιάζει στις πρωτοβιομηχανοποιημένες χώρες**.

Οι Πρωτοβιομηχανοποιημένες και οι Βιομηχανοποιηθείσες χώρες έχουν αρχίσει να περνούν στην μεταβιομηχανική εποχή, ήδη από τη δεκαετία του '70. Τότε έγιναν αισθητοί σε όλα τα επίπεδα οι θανάσιμοι κίνδυνοι από τις ανεξέλεγκτες διακυμάνσεις της κατανάλωσης που προκαλούνται από την εκβιομηχάνιση, όταν τα μεγέθη αμφότερων (πολιτών-καταναλωτών και παραγωγής) μεγάλωσαν και ο έλεγχος κατέστη αδύνατος. Όπως έχει αναφερθεί, ο έλεγχος ο οποίος είναι δύσκολος σε μεγάλα μεγέθη μονάδων εντός των διοικητικών ορίων μιας χώρας, σε διεθνή και ακόμα περισσότερο σε παγκόσμιο επίπεδο είναι αδύνατος.

Ως αποτέλεσμα αυτής της αδυναμίας ελέγχου της ισορροπίας μεταξύ βιομηχανικής παραγωγής και κατανάλωσης προέκυψε η προσπάθεια της βιομηχανίας για **τεχνητή δημιουργία καταναλωτικών αναγκών**. Αναγκών που θα απορρέουν από τη μορφή των **πλεονασμάτων** της βιομηχανικής παραγωγής και **όχι από τις πραγματικές ανθρώπινες ανάγκες**. Έχει καταντήσει δηλαδή η «κοινωνική πολιτική» στις βιομηχανοποιημένες χώρες να απευθύνεται **περισσότερο στην επιβίωση των μηχανών παρά του ανθρώπου**.

Ο κίνδυνος είναι θανάσιμος για μια βιομηχανοποιούμενη χώρα, σαν την Ελλάδα. Μια χώρα η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον ισχυρότερο πόλο βιομηχανοποίησης και άρα οι δίαυλοι επιρροής είναι σταθεροί και πανίσχυροι. Μέσω αυτών **έχουν περάσει στις συνήθειες του ελληνικού λαού όλα τα πλασματικά πρότυπα** των βιομηχανικών χωρών και έτσι η χώρα σύρεται και κατευθύνεται από τα κράτη εκείνα που ουσιαστικά **έχουν δημιουργήσει** την παγκόσμια κρίση. Στη φάση που βρίσκεται σήμερα η χώρα μας, η σωτηρία **δεν μπορεί να βρεθεί με απομιμήσεις λύσεων** άλλων εθνών. Η κρίση είναι παγκόσμια λόγω της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας και όλες οι λύσεις, όλων των άλλων χωρών είναι κατά βάση οι ίδιες: Στόχο έχουν να διασώσουν το βιομηχανικό σύστημα και στη μεταβιομηχανοποιημένη εποχή.

Η σωτηρία για την Ελλάδα πρέπει **και μπορεί** να αναζητηθεί στον τόπο μας. Στον τόπο μας έχουμε μια μοναδική ιστορία, η οποία μπορεί να μας παραδώσει άπειρες εμπειρίες και διδάγματα από το παρελθόν. Η ιστορία μας όμως, αν και είναι γνωστή

σε όλο τον κόσμο, **μπορεί να γίνει κατανοητή μόνο από τους Έλληνες**. Διότι οι σύγχρονοι Έλληνες έχουμε όχι μόνο τα προτερήματα, αλλά και τα **ελαττώματα** των αρχαίων προγόνων μας.

Από την ιστορία μας μαθαίνουμε ότι δημιουργήθηκε εδώ το **πρότυπο** κοινωνικό σύστημα της δημοκρατίας. Με τη συνειδητοποίηση των ελαττωμάτων μας μπορούμε να αντιληφθούμε γιατί το πρότυπο εκείνο σύστημα είχε μια τόσο μικρή διάρκεια ζωής στο χρόνο της παγκόσμιας ιστορίας. Μπορούμε όμως να διακρίνουμε και πως το κοινωνικό σύστημα της Δημοκρατίας μπόρεσε, ήδη στα πρώτα του βήματα, να **αντιπαραταχθεί νικηφόρα** σε ένα απολυταρχικό σύστημα, όπως εκείνο των Περσών βασιλιάδων.

Η ιδεατή μορφή του δημοκρατικού κοινωνικού συστήματος δίνει **ίσες δυνατότητες** σε όλους τους πολίτες. Με τέτοιες δημοκρατικές διαδικασίες αναδεικνύονται κάθε **φορά και σε κάθε περίπτωση οι ικανότεροι**, εκείνοι που μπορούν να συσχεφτούν (να συν-σχεφτούν) και να βρουν τις κατάλληλες και ενδεικνυόμενες λύσεις. Αναδεικνύονται από μια μεγάλη λαϊκή δεξαμενή όλων των πολιτών, και όχι από μια μικρή ηγεμονική κάστα. Άρα οι ικανότεροι σε μια μικρή δημοκρατία θα είναι περισσότεροι από εκείνους μιας μεγάλης χώρας με απολυταρχικό καθεστώς.

Η **ιδεατή** μορφή ενός δημοκρατικού κοινωνικού συστήματος (πρέπει να) περιέχει βέβαια και τις **ασφαλιστικές δικλείδες** εκείνες, που θα το εξασφαλίζουν από παρερμηνείες, παρεκκλίσεις και διαστρεβλώσεις. Με την γνώση των ελαττωμάτων της φυλής θα μπορούσαμε να διερευνήσουμε τη μορφή αυτών των ασφαλιστικών δικλείδων, δεν μπορεί όμως αυτό να είναι αντικείμενο αυτού του άρθρου. Θα πρέπει να αναφερθεί μόνο ότι τα **αίτια της κατάρρευσης των αρχαίων δημοκρατιών** ήταν ακριβώς η **έλλειψη εμπειρίας** και η **πλημμελής αντίληψη** των επικίνδυνων αυτών ελαττωμάτων, καθώς και η **έλλειψη μέτρων αντιμετώπισής** τους στο σύστημα.

Αντικείμενο της εισήγησης αυτής είναι η δυνατότητα συμβολής ενός δικτύου εξορθολογισμού στην ανάπτυξη. Αναφερθήκαμε λοιπόν στο κοινωνικό σύστημα της Δημοκρατίας, επειδή η **Δημοκρατία είναι ουσιαστικά μια δικτύωση**. Με τη συμμετοχή όλων ανεξαιρέτως των πολιτών, δημιουργείται σε κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα ένα πολυεπίπεδο δίκτυο. Σε κάθε επίπεδο υπάρχει μια οριζόντια διασύνδεση και όλα τα επίπεδα είναι διασυνδεδεμένα κατακόρυφα.

Σε μια δημοκρατική πολιτεία τα κομβικά σημεία είναι οι πολίτες. Ένα δημοκρατικό πολίτευμα όμως πρέπει να έχει και ένα μηχανισμό συντονισμού. Στη δημοκρατική πολιτεία, ο μηχανισμός συντονισμού είναι η **δημοκρατικά εκλεγμένη** ηγεσία. Είπαμε ότι, οι δημοκρατικές διαδικασίες εξασφαλίζουν ότι θα αναδειχθούν, εκεί, **οι ικανότεροι ηγέτες** για τη διαχείριση της παραγωγής, τη διοίκηση, την άμυνα.

Σε ένα σύγχρονο μεταβιομηχανικό δίκτυο εξορθολογισμού, ένας αντίστοιχος μηχανισμός είναι ένα διαχειριστικό κέντρο. Θα είναι πάντα αυτό ένα **κέντρο διαχείρισης** και ενίοτε και διοίκησης. Αποστολή θα έχει τη **διασύνδεση** των κόμβων και την **απρόσκοπτη διάχυση πληροφορίας, αιτημάτων και προτάσεων**. Το διαχειριστικό κέντρο θα στελεχώνεται ανάλογα με τη μορφή του δικτύου. Έτσι δημιουργείται ένα ισοσκελές τρίγωνο διασύνδεσης το οποίο είναι η σχηματική απόδοση της δικτύωσης, έχοντας ως πυρήνα το διαχειριστικό κέντρο.

Το διαχειριστικό κέντρο θα στελεχώνεται ανάλογα με τη μορφή του δικτύου. Σε ένα τοπικό, κλαδικό δίκτυο η στελέχωση θα είναι από την τοπική επιστημονική και κλαδική κοινωνία, καθώς και από την τοπική διοίκηση.

Οπότε, ένα αίτημα πχ. για έρευνα, θα απευθύνεται από έναν κόμβο της παραγωγής στο διαχειριστικό κέντρο. Αφού θα αποδελτιωθεί και ταξινομηθεί, θα απευθυνθεί από το διαχειριστικό κέντρο σε κομβικά σημεία έρευνας, εκπαίδευσης και κατάρτισης. Έτσι όχι μόνο θα διερευνηθούν και θα μελετηθούν τα απαιτούμενα στοιχεία και θα παροχετευτούν, μέσω του διαχειριστικού κέντρου, στον αιτούντα αλλά **θα έχει και η εκπαίδευση άμεση πληροφόρηση για τα αντικείμενα εκείνα όπου απαιτείται έρευνα και διδασκαλία.**

Η δικτύωση όμως, για να είναι αποτελεσματική, πρέπει να είναι πολυεπίπεδη. Μετά το στενό τοπικό-κλαδικό επίπεδο, θα ακολουθεί ένας αντίστοιχος μηχανισμός δικτύωσης ευρύτερα τοπικά και διακλαδικά, κατόπιν μιας περιοχής, μιας περιφέρειας κ.ο.κ. Ένας τέτοιος μηχανισμός, με την εξασφάλιση της αμφίδρομης ενημέρωσης σε όλα τα επίπεδα **έχει απεριόριστες δυνατότητες προσαρμοστικότητας.** Μια τέτοια ικανότητα έχει σήμερα αποδειχθεί ως απαραίτητο στοιχείο για την επιβίωση και την αποτελεσματικότητα ενός συστήματος.

Το ανώτατο επίπεδο θα είναι πλέον το εθνικό! Προϋπόθεση δηλαδή για την επιτυχή εφαρμογή της δικτύωσης είναι η εφαρμογή του συστήματος ως και το πανελλαδικό επίπεδο. Μόνο μέσα σε αυτόν τον εθνικά οριοθετημένο χώρο μπορεί έτσι να επιτευχθεί με γοργούς ρυθμούς η ανάπτυξη. Και αυτό επειδή το σύστημα θα λειτουργεί με βάση τα χαρακτηριστικά, τις ιδιομορφίες και τις ικανότητες των ανθρώπων και του περιβάλλοντος της **συγκεκριμένης χώρας, της Ελλάδας.**

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ**ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ: ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (Β' Μέρος)****Δρ. Ιωάννης Μανίκας και Δρ. Δημήτρης Φωλίνας****Η ιχνηλασιμότητα τροφίμων στην Ευρωπαϊκή Ένωση**

Σύμφωνα με τον Trienekens και λοιπούς (2002) το 11% των τροφίμων που διακινούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση τροφίμων δε συμμορφώνονται με τις επιταγές της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Επίσης, μελέτη της Υπηρεσίας Προτύπων για τα Τρόφιμα (Food Standard Agency-FSA, 2000) αναφέρει ότι το 75% των καταναλωτών ανησυχούν για την ασφάλεια των προϊόντων που διατίθενται στην ευρωπαϊκή αγορά. Σύμφωνα με αντίστοιχη έρευνα που διεξήχθη από το Ευρωβαρόμετρο το 68% των Ευρωπαίων θεωρούν την ασφάλεια των τροφίμων που καταναλώνουν ως το βασικότερο πρόβλημα (Orara, 2002). Τέλος, σύμφωνα με στοιχεία από πρόσφατη έκθεση του Ευρωβαρόμετρου (902/2006), ο Ευρωπαίος καταναλωτής στρέφεται όλο και περισσότερο στην ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων. Πιο συγκεκριμένα, το 42% των Ευρωπαίων καταναλωτών πιστεύει ότι κινδυνεύει η υγεία του από πιθανώς μη ασφαλή τρόφιμα. Ως πλέον σημαντικοί κίνδυνοι θεωρούνται η τροφική δηλητηρίαση (16%) τα χημικά, φυτοφάρμακα και άλλα κατάλοιπα (14%) και η μόλυνση του περιβάλλοντος (4%). Το ίδιο ποσοστό θέτει ως πρώτο κριτήριο αγοράς την ποιότητα, έναντι 40% που θέτει την τιμή. Στην Ελλάδα ειδικότερα η σχέση αυτή είναι πιο θετική για την ποιότητα, καθώς το 67% των Ελλήνων θέτει ως κριτήριο αγοράς την ποιότητα ενώ το 45% την τιμή ανάμεσα στους δυο επικρατέστερους λόγους για την επιλογή ενός προϊόντος. Στην Ελλάδα, το 87% των καταναλωτών δηλώνει ανήσυχο για τα φυτοφάρμακα στα φρούτα, τα λαχανικά και τα δημητριακά ενώ, για τα αντιβιοτικά στο κρέας, τα ποσοστά είναι ελαφρώς μικρότερα.

Τόσο η ανάκτηση της εμπιστοσύνης και η προστασία του καταναλωτή, όσο και η ασφάλεια και αξιοπιστία των προϊόντων αποτελούν πλέον επιτακτική ανάγκη για τους νομοθετικούς φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία και προχώρησε στη σύνταξη μια σειράς από οδηγίες και κανονισμούς (2001/95/EC & 178/2002) που αφορούν την εξασφάλιση της ποιότητας των τροφίμων, καθώς και θέματα ιχνηλασιμότητας (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2001; Ευρωπαϊκή Ένωση, 2002). Η εμφάνιση της έννοιας της ιχνηλασιμότητας και το ενδιαφέρον των καταναλωτών γι' αυτήν θεωρείται ότι πρωτοεμφανίστηκε στην Ε.Ε. μετά την αλυσίδα των διατροφικών κρίσεων (σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια βοοειδών, διοξίνες πουλερικών, Salmonella και Listeria στα νωπά προϊόντα και γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα) που αντιμετώπισαν οι καταναλωτές κυρίως κατά τη διάρκεια των δυο τελευταίων δεκαετιών (Sarig, 2003). Υπάρχει η γενική άποψη ότι ο Ευρωπαίος καταναλωτής θα ανακτήσει την εμπιστοσύνη του για τα προϊόντα τροφίμων μόνο όταν αυτά αποκτήσουν καλύτερη σήμανση που θα δίνει τη δυνατότητα για ανίχνευση της προέλευσης όλων των συστατικών τους (Sarig, 2003).

Μέχρι το τέλος του 2004 οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις μεταποίησης και εμπορίας τροφίμων ακολουθούσαν διαδικασίες ιχνηλασιμότητας συμμορφούμενες με τις απαιτήσεις και τα κριτήρια που έθεταν οι ηγέτες των εφοδιαστικών αλυσίδων στις οποίες συμμετείχαν. Μεγάλες αλυσίδες λιανικού εμπορίου στην Ευρώπη όπως η Aldi, η Lidl, Real, Metro και η Marks and Spencer έθεταν ιδιαίτερα αυστηρά κριτήρια και απαιτήσεις προς του προμηθευτές τους αναφορικά με τις διαδικασίες της ιχνηλασιμότητας. Από την 1 Ιανουαρίου 2005 οι νέοι Κανονισμοί της Ε.Ε. δεσμεύουν νομικά πλέον όλες τις επιχειρήσεις μεταποίησης και εμπορίας τροφίμων όσον αφορά την τήρηση διαδικασιών ιχνηλασιμότητας, ακόμα και εάν δεν απαιτείται από τους πελάτες τους.

Πολλές επιχειρήσεις τροφίμων, κυρίως μεγάλου μεγέθους, θεωρούν ότι έχουν σε λειτουργία διαδικασίες που υποστηρίζουν αποτελεσματικά την ιχνηλασιμότητα των προϊόντων που παράγουν ή διακινούν. Από την άλλη, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις τροφίμων αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά στη συμμόρφωσή τους με τις νέες απαιτήσεις για ιχνηλασιμότητα, ιδιαίτερα εκείνες οι οποίες δεν συμμετείχαν ποτέ σε καθετοποιημένες εφοδιαστικές αλυσίδες ελεγχόμενες από ισχυρούς πελάτες ώστε να κληθούν να ακολουθήσουν αυστηρά κριτήρια ποιότητας και ιχνηλασιμότητας.

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, η αξιοπιστία των συστημάτων διασφάλισης ποιότητας της βιομηχανίας τροφίμων αμφισβητήθηκε σημαντικά, μετά από σειρά σοβαρών προβλημάτων, όπως η σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών και η εμφάνιση των διοξινών. Οι αλληπάλληλες διατροφικές κρίσεις έφεραν στην επιφάνεια την άμεση ανάγκη για επαναξιολόγηση και βελτίωση των συστημάτων ιχνηλασιμότητας που εφαρμόζονται στη βιομηχανία τροφίμων. Ακόμα, οι ολοένα και αυξανόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών για ποικιλία και ποιότητα στα τρόφιμα και οι εξελίξεις στην τεχνολογία υποστήριξης ποιοτικών ελέγχων και διαχείρισης συστημάτων ιχνηλασιμότητας τοποθέτησαν την τελευταία στην πρώτη γραμμή όσον αφορά στα θέματα προτεραιότητας της διαχείρισης εφοδιαστικής αλυσίδας του αγροδιατροφικού τομέα (Hobbs, 2006).

Η ιχνηλασιμότητα αποτελεί συστατικό στοιχείο των πρόσφατων νομοθετικών ρυθμίσεων στην Ε.Ε. (Κανονισμός Ε.Ε. 178/2002) και χρησιμοποιείται ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη διαμόρφωση της στρατηγικής μάρκετινγκ πολλών επιχειρήσεων τροφίμων οι οποίες προσπαθούν να πείσουν τους καταναλωτές για την ασφάλεια και την ποιότητα των προϊόντων που παράγουν.

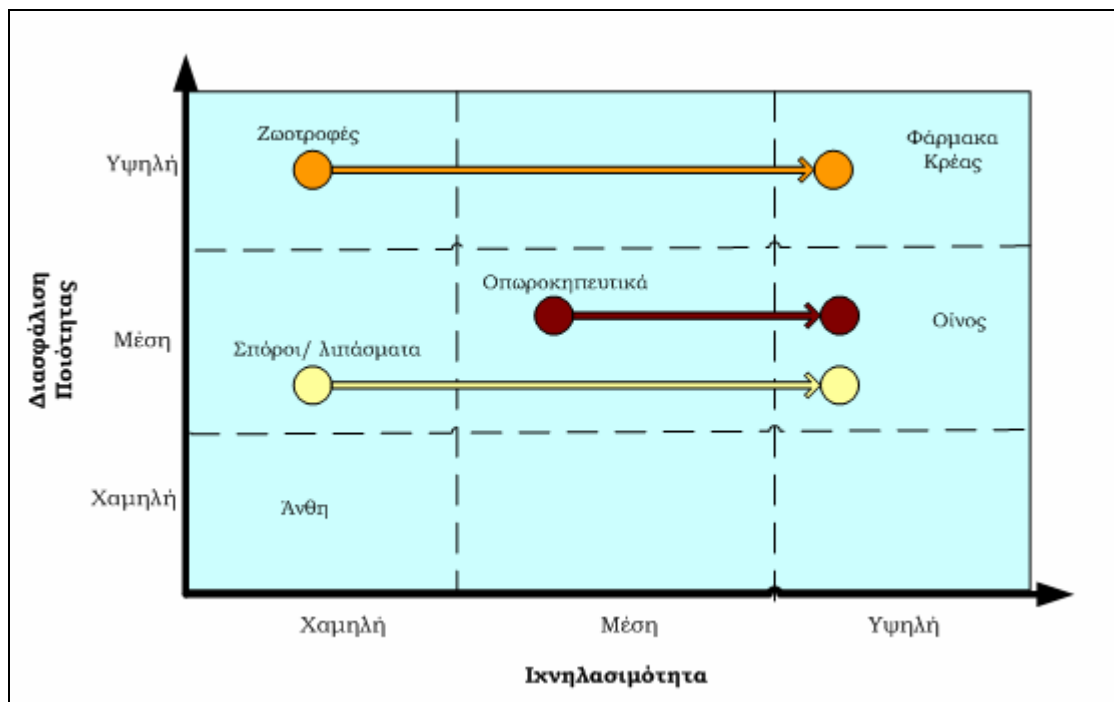
Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η έννοια της ιχνηλασιμότητας εμφανίζεται σε πολλές νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων. Για παράδειγμα, ο Κανονισμός για τη σήμανση του βόειου κρέατος (Ε.Ε. 1760/2000) απαιτεί από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. να εφαρμόσουν επαρκή συστήματα αναγνώρισης και καταγραφής του ζωικού κεφαλαίου που προορίζεται για παραγωγή προϊόντων βόειου κρέατος. Ο ίδιος Κανονισμός απαιτεί τη σήμανση των προϊόντων με χαρακτηριστικό αριθμό ιχνηλασιμότητας στο σημείο λιανικής πώλησης, ώστε σε περίπτωση εμφάνισης προβλήματος να είναι εφικτή η ιχνηλασιμότητά του από τη φάρμα μέχρι το τραπέζι του καταναλωτή.

Ο κανονισμός 178/2002 της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) σχετικά με την δημιουργία της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ασφάλειας Τροφίμων έθεσε τις κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις απαιτήσεις στην ιχνηλασιμότητα των τροφίμων και αποτέλεσε το προοίμιο για περαιτέρω νομοθετικές ρυθμίσεις που θα απαιτούν επαρκή διαφάνεια και λειτουργικά συστήματα ιχνηλασιμότητας από τις

Βιομηχανίες Τροφίμων των χωρών-μελών. Σύμφωνα με τον κανονισμό 178/2002 που βρίσκεται σε ισχύ από 01/01/2005, κάθε επιχείρηση που συμμετέχει σε εφοδιαστική αλυσίδα τροφίμων θα πρέπει να διαθέτει μηχανισμούς που θα της επιτρέπουν να ανιχνεύει όλους τους προμηθευτές τροφίμων, πρώτων υλών και ζωοτροφών, καθώς και τους πελάτες στους οποίους η ίδια προμήθευσε ανάλογα προϊόντα. Ο παραπάνω κανονισμός δεν επιβάλλει κάποια μεθοδολογία αλλά επιτρέπει τις επιχειρήσεις να επιλέξουν και να υιοθετήσουν τους μηχανισμούς που κατά τη γνώμη τους καλύπτουν τις ανάγκες σε ιχνηλασιμότητα (Ryan, 2003).

Ο Γενικός Κανονισμός Τροφίμων (Κανονισμός Ε.Ε. 178/2002) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μεταξύ άλλων ορίζει τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τα συστήματα υποστήριξης της ιχνηλασιμότητας που θα πρέπει να εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις τροφίμων στην Ε.Ε. Το Άρθρο 18 του Κανονισμού αναφέρει ότι όλες οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν διαδικασίες υποστήριξης της ιχνηλασιμότητας από 1/1/2005. Το ίδιο άρθρο αναφέρει ότι η ιχνηλασιμότητα των τροφίμων, των ζωοτροφών και των ζώων που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή τροφίμων καθώς και οποιασδήποτε ουσίας που πρόκειται να ενσωματωθεί σε ένα τρόφιμο θα πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής.

Διάγραμμα: Η επίδραση του κανονισμού 178/2002 της Ε.Ε. στις απαιτήσεις για ιχνηλασιμότητα και διαχείριση ποιότητας (Ryan, 2003).

Οι επιχειρήσεις οι οποίες εμπλέκονται στα παραπάνω στάδια θα πρέπει να είναι ικανές να αναγνωρίσουν και να εντοπίσουν οποιοδήποτε νομικό ή φυσικό πρόσωπο από το οποίο έχουν προμηθευτεί τελικό προϊόν, πρώτη ύλη, ζωοτροφή ή άλλη ουσία που πρόκειται να ενσωματωθεί σε τρόφιμο. Οι ίδιες επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν σε λειτουργία διαδικασίες που θα επιτρέπουν την άμεση διάθεση των παραπάνω πληροφοριών στις Αρχές, όταν αυτό απαιτηθεί. Ακόμα, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ακολουθούν διαδικασίες που να τις επιτρέπουν να εντοπίζουν τους

πελάτες τους, στους οποίους έχει αποσταλεί το προϊόν. Τα προϊόντα τροφίμων καθώς και οι ζωοτροφές που διακινούνται και διατίθενται στην αγορά της Ε.Ε. θα πρέπει να φέρουν επαρκή σήμανση, ώστε να διευκολύνεται η ιχνηλασιμότητα τους. Το περιεχόμενο της σήμανσης θα ορίζεται από οδηγίες που θα αφορούν συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων.

Ιδιαίτερη μέριμνα για την εφαρμογή των απαιτήσεων του συγκεκριμένου Άρθρου αναφορικά με συγκεκριμένους τομείς της Βιομηχανίας Τροφίμων λαμβάνεται σύμφωνα με τις διαδικασίες που περιγράφονται στο Άρθρο 58, Παράγραφος 2, η οποία αναφέρεται στην Επιτροπή Διαδικασιών Διαμεσολάβησης. Συγκεκριμένα, στο Άρθρο 58 /Παράγραφος 2 αναφέρεται ότι «όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο εφαρμόζεται η διαδικασία της επιτροπής που προβλέπεται στο άρθρο 5 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7 και του άρθρου 8».

Τα Άρθρα 19 και 20 του Κανονισμού (Ε.Ε.) 178 (2002) ορίζουν τις ευθύνες των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών και αναφέρουν ότι σε περίπτωση που θεωρήσουν ότι κάποιο προϊόν που εισήγαγαν, παρήγαγαν, ή διακίνησαν δεν πληρεί τις απαιτήσεις για ασφάλεια, όπως ορίζονται από τους Κανονισμούς της Ε.Ε., θα πρέπει να είναι σε θέση να ενεργοποιήσουν άμεσα διαδικασίες απόσυρσής του από την αγορά και ταυτόχρονα να ενημερώσουν τις αρχές. Η Γενική Νομοθεσία για τα Τρόφιμα όπως ορίζεται στον Κανονισμό Ε.Ε. 178/2002 καλύπτει όλη την εφοδιαστική αλυσίδα τροφίμων. Πριν από τη θέσπιση του παραπάνω Κανονισμού, ήταν αρκετό για μια μεταποιητική μονάδα να είναι σε θέση να αναγνωρίσει μόνο τις πηγές των πρώτων υλών της. Τώρα πλέον θα πρέπει όλα τα προϊόντα να συμμορφώνονται με τη Γενική Νομοθεσία για τα Τρόφιμα.

Για να συμβαίνει αυτό θα πρέπει όχι μόνο να αναγνωρίζεται η πηγή προέλευσης των πρώτων υλών αλλά και να διασφαλίζεται ότι οι πρώτες ύλες παράγονται και επεξεργάζονται με ασφαλή τρόπο και όλοι οι προμηθευτές που εμπλέκονται στην παραγωγική διαδικασία και στην εφοδιαστική αλυσίδα να είναι ικανοί να παρέχουν πλήρη ιχνηλασιμότητα έτσι ώστε σε περίπτωση προβλήματος να είναι δυνατή η ανίχνευση του προϊόντος από τα σημεία παραγωγής των πρώτων υλών του μέχρι τον τελικό του καταναλωτή.

Διαδικασίες ιχνηλασιμότητας θα πρέπει να εφαρμόζονται όχι μόνο στο προϊόν καθαυτό αλλά και στα υλικά συσκευασίας του. Ακόμα, θα πρέπει να διασφαλίζεται η ιχνηλασιμότητα όλων των επιμέρους διαδικασιών και παραγόντων που αφορούν το προϊόν πέραν της διαδικασίας παραγωγής του, όπως οι έλεγχοι ποιότητας, το ανθρώπινο δυναμικό που συμμετείχε στις διαδικασίες παραγωγής και διακίνησης, οι συνθήκες μεταφοράς, ο εξοπλισμός που χρησιμοποιήθηκε για την παραγωγή, αποθήκευση και διακίνηση κλπ. Πέραν των Κανονισμών της Ε.Ε., υπάρχουν και πολυάριθμες πρωτοβουλίες οι οποίες ελήφθησαν αυτόβουλα από το χώρο της βιομηχανίας τροφίμων, υπό τη μορφή προτύπων και συστημάτων που ορίζουν τις απαιτήσεις σε ιχνηλασιμότητα σε επίπεδο μεμονωμένων εφοδιαστικών αλυσίδων. Τα πρότυπα αυτά εμφανίζονται αρκετά πιο συγκεκριμένα και αυστηρά στις απαιτήσεις τους σε σχέση με τα νομοθετικά πλαίσια της Ε.Ε. (Hobbs, 2006).

Ως παράδειγμα ενός τέτοιου συστήματος που προϋπήρχε των ανάλογων Κανονισμών της Ε.Ε. μπορεί να αναφερθεί η πρωτοβουλία Tracesafe της Βρετανικής βιομηχανίας παραγωγής προϊόντων βόειου κρέατος, σύμφωνα με την οποία αναπτύχθηκε ένα δίκτυο κτηνοτροφικών μονάδων και μονάδων επεξεργασίας οι οποίες λειτουργούσαν υπό αυστηρές συνθήκες ποιότητας και ασφάλειας και

χρησιμοποιούσαν την ιχνηλασιμότητα ως αποδεικτικό μέσο προς τους καταναλωτές ως προς τις συνθήκες ποιότητας και ασφάλειας υπό τις οποίες λειτουργούσαν (Fearne, 1998).

Άλλο παράδειγμα είναι αυτό της Ομάδας VanDrie στην Ολλανδία, η οποία ανέπτυξε ένα σύστημα ιχνηλασιμότητας για μοσχαρίσιο κρέας, επιτρέποντας τη σύνδεση των μεμονωμένων τεμαχίων κρέατος που πωλούντο στην αγορά με τη μονάδα παραγωγής και την κτηνοτροφική μονάδα, παρέχοντας πληροφορίες τόσο για τις συνθήκες υπό τις οποίες αναπτύχθηκε το ζώο στην κτηνοτροφική μονάδα όσο και για τις συνθήκες επεξεργασίας και παραγωγής του τελικού προϊόντος στη μονάδα μεταποίησης (Buhr, 2002).

Η εξασφάλιση της ιχνηλασιμότητας αποτελεί πλέον νομική απαίτηση και οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην Ε.Ε. επιβάλλεται να την εφαρμόζουν, προκειμένου να παραμείνουν ανταγωνιστικές και να επιβιώσουν στην Ευρωπαϊκή αγορά τροφίμων. Όμως, το 62,2% των Ευρωπαϊκών επιχειρήσεων τροφίμων ανήκουν στην κατηγορία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και τα αναμενόμενα, οικονομικά κυρίως, οφέλη από την ιχνηλασιμότητα, όπως ο περιορισμός του κόστους σε περίπτωση ανάκλησης προϊόντων, δεν είναι συγκρίσιμα με το κόστος υποστήριξής της (Daives, 2004). Επομένως, χρειάζεται να χρησιμοποιηθεί η κατάλληλη τεχνολογική και πληροφοριακή υποδομή η οποία θα επιτρέπει μεν την εφαρμογή της ιχνηλασιμότητας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αλλά με χαμηλό κόστος επένδυσης.

ΕΡΕΥΝΑ

Λάβαμε ηλεκτρονικά και παραθέτουμε αυτούσια τα παρακάτω άρθρα:

Το Αριστοτέλειο θα πουλάει... ενέργεια

Όχι μόνο λύνει το ενεργειακό του πρόβλημα το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) αλλά σύντομα θα πουλάει και ενέργεια! Φωτοβολταϊκά τόξα, αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας, νέες ενεργειακές πολιτικές. Αυτό είναι το τρίπτυχο της πολιτικής που θα ακολουθήσουν οι νέες πρυτανικές αρχές του ΑΠΘ από τον ερχόμενο Σεπτέμβριο που αναλαμβάνουν τη διοίκηση του Ιδρύματος. Όπως λέει μάλιστα ο νέος πρύτανης κ. Γ. Μυλόπουλος, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο «κόβει» τις σχέσεις του με τη ΔΕΗ ή μάλλον τις αντιστρέφει. Από εκεί που το Ίδρυμα πλήρωνε κάθε χρόνο 800.000 ευρώ για λογαριασμούς στη ΔΕΗ, τώρα θα της πουλάει ρεύμα!

Πρόκειται βέβαια για ένα φιλόδοξο σχέδιο που θα τεθεί σε εφαρμογή από τη νέα ακαδημαϊκή χρονιά, ενώ ήδη έχει εξασφαλιστεί η έγκριση του υπουργείου Περιβάλλοντος για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών τόξων στις ταράτσες και στα αγροκτήματα του πανεπιστημίου. Το κόστος θα καλυφθεί από το υπουργείο, ενώ μελετάται η πιθανότητα να ενταχθεί το έργο σε χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα οι πρυτανικές αρχές του Ιδρύματος προχωρούν σε οργανωμένο σχέδιο οικολογικής δράσης. Όπως εξηγεί ο κ. Μυλόπουλος, εκτός από τα οικονομικά οφέλη, «το πανεπιστήμιο πρέπει να δώσει ένα μάθημα στην κοινωνία για την ενσωμάτωση πράσινων πόρων».

Ο σχεδιασμός του Ιδρύματος για τη νέα ακαδημαϊκή χρονιά, εκτός από την ενεργειακή «αυτονόμησή» του, έχει τέσσερις άξονες:

- Πανεπιστήμιο χωρίς αυτοκίνητα. Δύο υπόγεια πάρκινγκ θα κατασκευαστούν στην πανεπιστημιούπολη, ενώ θα προχωρήσει άμεσα η σύνταξη μελέτης για τη λειτουργία λεωφορειακών γραμμών που θα εξυπηρετούν τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας. Βαθμιαία θα απαγορευτεί η είσοδος αυτοκινήτων στον χώρο της πανεπιστημιούπολης.
- Διαμόρφωση των κτιρίων. Σύντομα θα τοποθετηθούν σε όλα τα κτίρια του πανεπιστημίου αισθητήρες ώστε να ειδοποιούν για τις περιπτώσεις υπερκατανάλωσης ενέργειας και χαλασμένων μηχανημάτων.
- Οικοτουρισμός. Θα αξιοποιηθούν τα πάρκα του πανεπιστημίου στις περιοχές Ταξιάρχη, στο Περτούλι, στο Κολχικό και στο αγρόκτημα της Θέρμης. Παράλληλα θα προχωρήσει σχέδιο ανακύκλωσης των αποβλήτων του Ιδρύματος από το νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ, το χημείο και το φαρμακευτικό τμήμα του, τα οποία σήμερα ρίχνονται στο κοινό αποχετευτικό δίκτυο επιβαρύνοντας την πόλη και τον Θερμαϊκό κόλπο.
- Διατροφή με βιολογικά τρόφιμα. Τους ερχόμενους μήνες θα εφοδιαστούν και όλα τα κυλικεία και αναψυκτήρια του Ιδρύματος με βιολογικά προϊόντα, λαχανικά, φρούτα και φρέσκους χυμούς, με στόχο να αλλάξουν οι διατροφικές συνήθειες των μελών του πανεπιστημίου.

(πηγή: *Olimazi.eu Newsletter*)

Οικονομική κρίση στην ποιότητα διατροφής

Η οικονομική κρίση φαίνεται πως απειλεί το επίπεδο της διατροφής των Ελλήνων καθώς σχεδόν ένας στους τέσσερις (24%) δηλώνει ότι είναι έτοιμος να υποβαθμίσει την ποιότητα των τροφίμων που προμηθεύεται ακόμα και αν αυτά αφορούν την διατροφή των παιδιών του.

Αν και η πλειονότητα των Ελλήνων (68%) προμηθεύεται τρόφιμα με κριτήριο την ποιότητα, ένα ποσοστό 29% αποφασίζει για την αγορά ενός προϊόντος με βάσης την τιμή. Ήδη έχουν καταγραφεί αρκετά μεγάλες περικοπές σε καθημερινά είδη αλλά και σε προϊόντα ειδικών κατηγοριών ενώ ένα ποσοστό 31% εκφράζει αδυναμία περαιτέρω περικοπών στην αγορά τροφίμων. Αν σε αυτό συνεκτιμήσουμε το 39% που δηλώνει ότι δεν μπορεί να κάνει μεγαλύτερη οικονομία στην προμήθεια τροφίμων και το ότι το 24% θα έκανε οικονομία στα προϊόντα που αφορούν την διατροφή των παιδιών, τότε αρχίζει και διαφαίνεται στον ορίζοντα ένα σημαντικό επισιτιστικό ζήτημα.

Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από τα πρώτα αποτελέσματα διαδικτυακής έρευνας της επιστημονικής ομάδας «Διατροφή» με θέμα την επίδραση των οικονομικών μέτρων και συνθηκών στις διατροφικές και καταναλωτικές συνήθειες των Ελλήνων. Η έρευνα ξεκίνησε στις 24/5/10 και τα πρώτα αποτελέσματα προέρχονται από δείγμα 687 απαντήσεων στο οποίο περιλαμβάνονται 76% γυναίκες και 24% άντρες. Από αυτούς το 55% είναι άγαμοι, το 40% παντρεμένοι και το 5% διαζευγμένοι. Το μηνιαίο οικογενειακό ήταν για το 5% μικρότερο των 700 ευρώ για το 30% μεταξύ 700-1.400 ευρώ, για το 40% μεταξύ 1.400-2.800 ευρώ και για το 25% πάνω από 2.800 ευρώ.

Τα πρώτα συμπεράσματα σχετικά με τον τρόπο διασκέδασης έδειξαν ότι πριν από την οικονομική κρίση, το 48% υπολόγιζε τα χρήματα που ξόδευε για διασκέδαση - φαγητό, ενώ μετά την κρίση υπολογίζει το 78% το πόσο που ξοδεύει. Εξάλλου ένα σημαντικό ποσοστό (62%) περικόπτει τις εξόδους για φαγητό ενώ το 67%, μειώνει σημαντικά την παραγγελία του φαγητού από έξω (delivery). Αντίστοιχα έχουν μειωθεί και οι έξοδοι για ποτό (53%) και για καφέ (33%).

Εντυπωσιακή είναι επίσης η μεταβολή του τρόπου συμπεριφοράς των Ελλήνων σε σχέση με την αγορά τροφίμων. Ενώ η χρήση λίστας για την αγορά τροφίμων από καταστήματα τροφίμων ήταν δεδομένη για το 71% πριν την κρίση, μετά την κρίση είναι δεδομένη η χρήση της για το 87%. Το εντυπωσιακότερο είναι όμως ότι πριν την κρίση μόλις το 19% δεν αγόραζε τρόφιμα εκτός λίστας, σήμερα την τηρεί πιστά το 69%.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το 71% του δείγματος δηλώνει ότι έχει επηρεαστεί το εισόδημά του και μελλοντικά ακόμα πιο πολύ, το 17% υποστηρίζει πως μπορεί τώρα να μην έχει επηρεαστεί αλλά στο μέλλον θα επηρεαστεί, και μόνο το 12% δηλώνει ότι δεν έχει επηρεαστεί το εισόδημα του.

(πηγή: *Olimazi.eu Newsletter*)